

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 16 3 ● 2017

● Grote wederik met kattenstaart. Foto: Theo Baas.

Grote wederik

Lysimachia vulgaris

Kenmerken

Grote wederik is een vrij sterk behaarde, tot anderhalve meter hoge plant die in de eerste helft van de zomer bloeit met gele bloemen die in pyramidevormige pluimen staan. De bladeren staan tegenover elkaar aan de stengel of in kransen van drie of vier. De plant is overblijvend en vormt ondergrondse uitlopers. De Nederlandse naam 'wederik' betekent wilg (wede) omdat de bladeren gelijkenis tonen met die van de wilg.

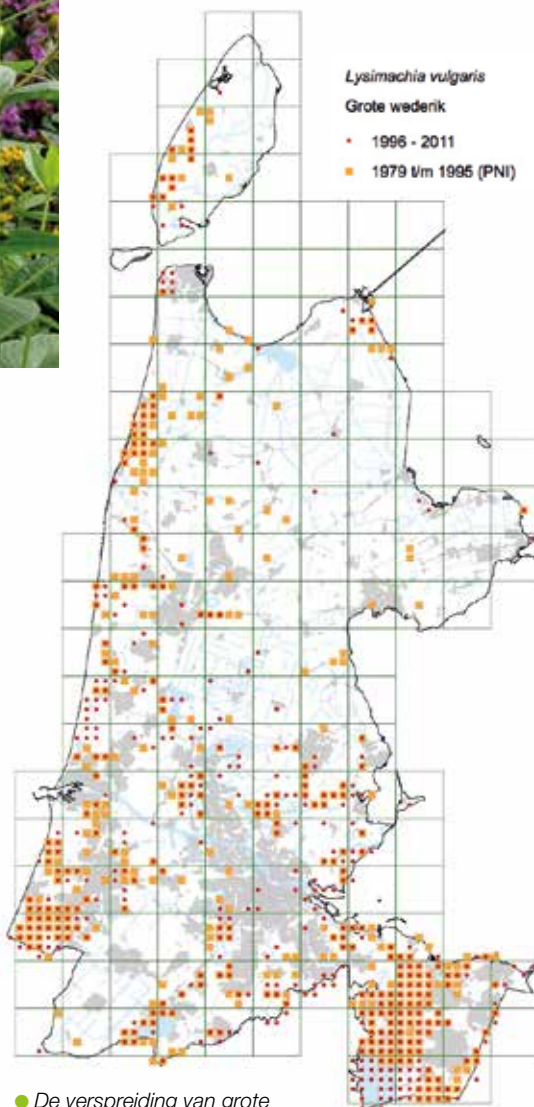
De plant was eeuwenlang in gebruik als geneeskruid en werd geroemd om haar bloedstollende werking. "Het heylt alle wonden en stelpt dat bloet daer 't opgheleyt wordt" aldus Dodonaeus, een 16^e-eeuwse plantkundige die tevens arts was. Ook was de plant van nut voor het winnen van verfstof: de onder- en bovengrondse delen leverden respectievelijk een bruine en gele kleurstof die gebruikt werden voor het verven van textiel.

Ecologie

Grote wederik is een plant van vochtige tot natte, zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op matig voedselrijke, neutrale tot zwak zure zand-, leem- of (laag) veengrond. De plant voelt zich thuis in duinvalleien, langs waterkanten, in rietlanden, langs spoordijken, in moerasbossen, vochtige bermen en in licht bemeste graslanden. Standplaatsen van grote wederik komen in grote lijnen overeen met die van soorten als koninginnekruid en harig wilgenroosje, maar ze is gebonden aan een zoet milieu en staat beduidend voedselarmer. Soorten waarmee grote wederik vaak samengroeit zijn echte valeriaan, moeraspirea, moerasandoorn, wilde bertram, kantig hertshooi en kattenstaart. De laatste soort is één van haar trouwste begeleiders.

Verspreiding en trend

Grote wederik is een plant van de gematigde zone van Eurazië. Het areaal strekt zich in een brede zone uit van Ierland tot Portugal en Japan. In Noordoost-Europa wordt zelfs de Poolcirkel bereikt.

● De verspreiding van grote wederik in Noord-Holland.

In Nederland is het een algemene plant met uitzondering van het Waddengebied, Flevoland, Zeeland en de noordelijke zeekeleigebieden.

In Noord-Holland is de plant algemeen in de duinen (vochtige duinvalleien), Amstelland en het Vechtplas-sengebied. In de voormalige brakke veenweidegebieden boven het Noordzeekanaal komt de soort minder voor. In de droogmakerijen, West-Friesland en de Kop van Noord-Holland is de plant voornamelijk gebonden aan het boezemwater. Er lijkt hier sprake van achteruitgang maar dit beeld is niet reëel omdat het landelijk gebied in de periode 1996 – 2011 grotendeels niet op planten is geïnventariseerd.

Theo Baas
baas0828@planet.nl